АВІАЦІЙНІ СИСТЕМИ РОЗВІДКИ ТА МОНІТОРИНГУ В СУЧАСНІЙ ВІЙНІ

Капочкіна М.Б. [1]***, Кучеренко Н.В.*** [1]***, Соколовський Р.В.*** [1] ***, Сарай В.В.*** [2]
НДЦ ЗСУ «Державний океанаріум» інституту ВМС НУ «ОМА» [1]***,***
Військовий інститут танкових військ Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут”, м. Харків [2]

Загальновідомо, що повітряна розвідка здійснюється, у тому числі, безпілотними літальними апаратами з метою отримання даних про противника (об'єктах, силах і засобах, місцевості тощо). Вона розподіляється на стратегічну (розвідка глибокого тилу), оперативну і тактичну (розвідка поля бою на тактичній глибині). Важливо відзначити, що розвідка (від слова раз, разведка – рус. разовий збір інформації) виконується у тих районах, де відсутня перманентна система безперервних у часі та просторі спостережень. Вважається, що моніторинг на сучасному науково-технічному рівні найбільш ефективно здійснюється супутниковими системами (Україна не має національної системи супутникового моніторингу). Нами у монографії “Перспективи розвитку оперативної океанографії в Україні” досліджено сучасний стан, проблемні питання (забезпечення безперервності моніторингу в просторі та часі) і перспективи розвитку супутникових систем в інтересах ВМС ЗС України. Констатовано, що навіть сучасні низькоорбітальні системи радіолокаційного моніторингу (військового призначення) акваторій, з урахуванням низької щільності покриття площі акваторії і значної дискретності прольотів супутників, не в змозі задовольнити інтереси ВМС розвинених морських держав. Така ж ситуація, мабуть, і в задоволені інтересів ВПС і ППО.

У сухопутних бойових операціях, які до цих пір зберігають позиційність, актуальність повітряного моніторингу та розвідки залишається досить високою. Закордонний досвід повітряного моніторингу свідчить про перспективність застосування стратосферних БПЛА з низькою собівартістю з радарами з синтезованою апертурою (аналог БПЛА «Zefir-8», що стоїть на озброєнні у Великобританії). Висота польоту БПЛА (21 км) забезпечує практичну невразливість для засобів ураження, РЕБ та спуфінгу та дозволяє в режимі патрулювання (тривалість польоту 2 тижні) безперервно у часі і просторі, незалежно від погодних умов, фіксувати ситуацію з високим просторовим дозволом і значним радіусом охоплення території в інтересах СВ, ВС (ППО), ВМС, ДШВ, ССО України.

Негативний досвід закупівлі ударних БПЛА «Bayraktar TB2», які є вразливими для засобів ППО, НВЧ зброї, РЕБ та спуфінгу примушує шукати інші рішення проблеми.

Для дорозвідки цілей в інтересах СВ, ВМС, ДШВ, ССО України перспективними є одноразові ударні БПЛА (аналог високоточної зброї розробка Raytheon «Coyote», створений за замовленням ВМС США). Враховуючи низьку собівартість, невеликі розміри, відсутність теплового поля, спроможність діяти у складі рою протягом однієї години у радіусі 40 км, одночасно виконувати розвідку, РЕБ і удар, слід вважати зазначений аналог перспективним засобом тактичної розвідки.